

Za Rektorát PU Prešov otvoril 45. ročník Akademický Prešov 1. 5. 2011 vo veľkej sále DAD prorektor pre vedu, doktorandské štúdium a akreditáciu prof. PhDr. Peter Kónya ,PhD. Neformálnym prejavom privítal účastníkov, pozitívne zhodnotil zástoj umeleckej činnosti v živote vysokoškolákov a zaželel účastníkom veľa tvorivých úspechov pri ich realizácii svojich projektov.

Z OSOBNÉHO DENNÍKA.

Prešov, 1. 5. 2011 9. 30 hod.

Všetky média tvrdia, že v nedeľu bude pršať. Nežľutuje sa bohyňa Tália nad organizátormi a nerozoženie mraky nad Prešovom, aby sa produkcia Túlavého divadla z Trnavy na pešej zóne pred Historickou budovou DJZ mohli uskutočniť?

1. 5. 2011 12. 15 hod.

Ochladilo sa. Na oknách VŠA sa objavili prvé dažďové kvapky. Mraky nad Prešovom sú temné, fúka studený vietor. Ako sa odohrá „love story“ v takomto počasí medzi Rómeom a Júliou?! Božíčku, zľutuj sa nad účinkujúcimi i divákmi ...

1. 5. 2011 15. 00 hod.

Dážď ironicky chvíľu zaprší, vzápätí ustane Túlavé divadlo navrhuje hrať vo dvore PKO Prešov. O chvíľu vykukne slnko. Budeme hrať pred Historickou budovou DJZ?

1. 5. 2011 16. 00 hod.

Prosby nebies neboli vyslyšané, prší, dážď neustáva. Rozhodneme sa hrať na krytej terase kaviarne Christiania. Bleskove sa upraví miestnosť.

1. 5. 2011 17. 30

Divákmi natrieskaná terasa, miniatúrny hrací priestor, no neopakovateľná atmosféra bezprostredného kontaktu herci, diváci. Profesionálna komediálnosť interpretov, paródia Shakespearovej témy Rómea a Júlie non+ultra! Neopakovateľná divadelná komunikácia, aktívna spätná väzba divákov, veľký úspech tejto kabaretnej hry. A výborne zvládnutá improvizácia organizátorov, že katastrofa sa nekoná.
(jedna z nás)

Z NEDEĽŇAJŠÍCH A PONDELKOVÝCH PRDSTAVENÍ

VYDI (NITRA)

Posla(de)nie

Študentské divadlo VYDI pri UKF v Nitre je pravidelne súťažným súborom, ktorý sa prezentuje na Akademickom Prešove, oprávnené bolo úsilie mladých vysokoškolákov viackrát ocenené. V neskorých pondelkových hodinách predviedli študenti na malej scéne Divadla Alexandra Duchnoviča predstavenie na základe autorského textu Vladimíra Salaya. Ako sa ukázalo, pre mladý herecký kolektív je vhodnejší dramatický text, ktorý sa venuje generáčne bližším témam (v porovnaní s predstavením Malebná cesta dolu Váhom od divadla VYDI). Tu zároveň narážame na základný problém inscenácie, a teda aké sú kvality a možnosti autorského dramatického textu. Ak chce divadelný súbor odohrať hodnotnú javiskovú inscenáciu mal by vychádzať z kvalitného textu (alebo predviesť tanečné divadlo). Na malom príklade konkretizujeme problém textu – medzi postavami muža a ženy prebieha dialóg, intimita rozhovoru medzi dvoma blízkymi je vykresľovaná prostredníctvom scénických predmetov (stolná lampa, pohár, fľaša vína) a osvetlenia (tma na javisku, v momentoch prehovoru zasvieti lampa). V takto budovanej atmosfére počujeme repliky, ktoré nekorešpondujú s týmto momentom, dokonca ak odznievajú na javisku explicitne pôsobia ako kliše.

Divadlo VYDI z roka na rok rastie, rozvíja sa nielen pohybová dispozícia hercov, ale aj práca so súčasťnými prvkami vstupujúcimi do divadelného umenia. V predstavení Posla(de)nie sú tieto prostriedky, ktoré sú blízke mladému hercovi aj mladému divákovi, funkčne využité. Na javisku vznikajú vizuálne prítlačivé momenty s bohatou výpovednou hodnotou. Pozoruhodne prepracovaný bol jeden z primárnych motívov – motív tmy. Bol prítomný nielen v texte, ale aj v javiskovej inscenácii jednak v podobe snovej postavy a fyzicky prítomnej tmy, tej ktorá vyjde na javisko, keď sa zhasí svetlo. Rovnako pre kostým hercov, ako aj pre scénické predmety bola charakteristickou farbou čierna. Prostredníctvom motívu tmy sa podarilo študentom prirodzene prepojiť text s jeho javiskovou realizáciou. Poslúžili na to aj postavy, v texte nijak nešpecifikované, ktoré pohybom a výrazom vytvárali tie časti, v ktorých Muž rozprával o minulosti, o svojich pocitoch. Dramaturgia celej inscenácie bola zvládnutá na vysokej úrovni a hoci sa v nej (aj v texte) našli nedostatky spôsob, ktorým sa divadelný súbor vyvíja nasvedčuje tomu, že postupom času vymiznú.

Adela Makšimová (Es – Sj M)

VYDI (Nitra)

POSLA(DE)NIE

Nitrianski študenti, presnejšie študentské divadlo VYDI pri UKF z Nitry, nám už tak veľmi dobre známi, zavítali aj tento rok na Akademický Prešov. Stále sme v očakávaní, čo nám prinesú. Pred dvoma rokmi sa stáli víťazmi, teda získali hlavnú cenu v kategórii študentské divadlá. Minulý rok nám predstavili rozprávku Lesia, pod vedením umeleckého vedúceho

Mgr. Miroslava Ballaya, PhD. Tento rok docestovali s predstavením POSLA(DE)NIE, v réžii samotných študentov.

V pondelok večer, v netradičnom čase o 22:00 sa v priestoroch Divadla Alexandra Duchnoviča na malej scéne odohral intímny príbeh mladého Muža, ktorého postavu stvárnil Ivan Dovičovič. Je to príbeh o prežívaní ľudských vzťahov, krachujúcich aj novovznikajúcich. V jeho ženskej partnerke Tme/Katke sa predstavila Zuzana Kráľová, ktorá celé predstavenie sprevádzala tanečnými prvkami, etudami. Veľmi príznačne boli použité premietacie plátno, na ktorom bola zobrazená internetová komunikácia, tak bežná v dnešnej dobe. Svojím pohybovým akcentom zaujali dve postavy(Lukáš Božik, Petra Grznárová) nemožno definovateľné, skôr označujúce psychické pochody Muža. Celá inscenácia bola ladená do tmy, do čierne, možno do nejakej skrytosti, neprístupnosti ostatným. Tajné stránky ľudských vzťahov, ľudskej povahy, nálad a citov. Snažia sa zodpovedať si otázku, čo je ich poslanie, kde ho nájsť a ako ho najlepšie naplniť.

Študentské divadlo VYDI nám opäť prinieslo niečo iné. Tento súbor nie je ľahko čitateľný z hľadiska svojej koncepcie. Asi ako prichádzajú noví študenti, tak prichádzajú aj nové nápady, inšpirácie a videnie divadla, čo sa odzrkadľuje aj v ich tvorbe.

Jarka Ondrejková (Es – Sj M)

MESTSKÉ DIVADLO ŽILINA (ŽILINA)

P. Hantke: Podzemné blues

K jedným z najočakávanejších predstavení úvodného dňa 45. ročníka Akademického Prešova patrila produkcia Mestského divadla Žilina. Toto divadlo nie je pre prešovských divákov neznáme, pred rokom odohralo v rámci festivalu výbornú hru Sergiho Belbela Mobil.

Tohto roku sa „Žilinčania“ predstavili s drámou rakúskeho autora Petra Handkeho Podzemné blues.

Príbeh, ak sa to tak dá nazvať, je veľmi jednoduchý – bližšie nešpecifikovaný Divoký muž cestuje metrom a reaguje na ľudí okolo seba.

Od úvodného rozsvietenia sa priamo, bez akéhokoľvek úvodu, na diváka sypú invetívny, ktoré Divoký muž adresuje svojim spolucestujúcim. Jeho pozornosti neunikne nik – bežní ľudia v každodennom zhone, manažéri, otcovia rodín, nezávislé ženy, takzvaní intelektuáli, ani dobre vyzerajúci párik zaľúbencov. Útočnosť, znechutenie a irónia sa prelínajú so smútkom a nostalgiou. A keď sa už zdá, že z tohto stavu niet východiska, prichádza na scénu Divoká žena, ktorá postaví monológ Divokého muža do iného svetla.

Podzemné blues určite nie je „oddychovým divadlom“, svojou drzosťou a priamosťou znepokojuje a núti zamyslieť sa nad stavom spoločnosti, nad ľuďmi okolo nás. Veď schopnosť provokovať je jednou z výsad umenia.

Zuzana Fedorková (Es Sj M)

OBJASNENIE JEDNÉHO KONTEXTU AP

Niektoré workshopy začali pár dní pred otvorením Akademického Prešova 2011 v takzvanom zahrievacom kole. Ich prezentácia sa uskutoční v priebehu AP, no mnohé budú pokračovať aj po skončení festivalu, možno prerastú ich výsledky do tvaru, ktorý sa bude môcť prezentovať ako divadelné predstavenie trebárs v rámci repertoáru niektorého alternatívneho divadla.

Tvorivá dielňa prodekana VŠMU docenta Juraja Letenaya mala pre 12 študentov veľký význam. V rozpätí dva a pol dňovej intenzívnej práce dokázal pedagóg objaviť i rozvinúť pohybový talent adepta zároveň dokázal dotvoriť pohybovo, tanečný výraz niekoľkých interpretov, ktorých uvidíme aj v konkrétnych inscenáciách Akademického Prešova.

Organizátori zostali verní koncepcii Univerzity literatúry a Univerzity divadla z minulých rokov. Od pondelka do štvrtka môžeme sa stretnúť s prednáškami, alebo „besedovaním“ so špičkovými osobnosťami literárneho a divadelného umenia. PhDr. Dagmar Podmaková, CSc. riaditeľka Ústavu divadelnej a a filmovej vedy SAV Bratislava (ako vysokoškoláčka sa pred rokmi tiež zúčastnila AP, po prvýkrát v roku 1969), PhDr. Andrej Maťašík, PhD. vedúci Katedry dramaturgie, réžie a teatrológie FDU Banská Bystrica (tiež v minulosti účastník AP), PhDr. Elena Knopová, PhD. (zamestnaná podobne ako A. Maťašík na spomínaných dvoch pracoviskách), PhDr. Anton Kret, CSc. mnohoročný dramaturg SND Bratislava v prítomnom čase vysokoškolský pedagóg FDU Banská Bystrica, (dlhé roky stabilný člen poroty ŠD na AP). A zaznamenať treba aj hosťovanie Mgr. Ján Šimka, mladého divadelného vedca, odborníka na alternatívne divadlo, s touto témou bude súvisieť aj jeho prednáška o súčasnom nemeckom divadle.

Z hostí pôsobiacich v Univerzite literatúry treba spomenúť Mgr. Radoslav Passiu, šéfredaktora Romboidu (absolvent FF PU, viacnásobne ocenení na AP vo vlastnej literárnej tvorbe), Braňo Hochel, šéfredaktor časopisu RAK (v minulosti tiež účastník AP), spisovateľ Anton Baláž z Klubu nezávislých spisovateľov (tiež viacnásobný účastník AP) a ambiciózny mladý básnik Erik Ondrejčka.

Mgr. Eva Kušnírová, PhD.

PO ROKU TU HOSŤOVAL P. A. T. na AP

Slávka Daubnerová zostáva verná autentickej subjektívnej výpovedi o traumách privátu ženských hrdiniek. V Cele sa prezentuje introvertnou výpoveďou skomponovanou z fragmentov výpovedí ženy v tenzívnej priestorovej situácii, no priestor cely nie je iba nútené obmedzenie, ale aj priestor vytúženej samoty. „Cela je miesto stretnutia samej so sebou, so spomienkami poskytujúcimi súčasnosť“. Je to v podstate monodráma s premyslenou „choreografiou“ herečky v limitovanom priestore, pričom jej pohyb je stvárňovaný s veľkou obraznou decentnosťou, ale aj s vizuálnou obraznosťou. Prínos P. A.T. vidíme v obohatení dramaturgie festivalu o typ privátnej, komornej monodrámy so silnou výpovednou hodnotou.

Mgr. Eva Kušnírová, PhD.

„BRAVÚRNA PROJEKCIA“

V poslednej dobe, je v divadelných predstaveniach akýmsi trendom využívať videoprojekciu. Pravidelný návštevníci festivalu akademický Prešov, si mohli všimnúť, že tento trend neobišiel ani APčko a dokonca sa dostáva do predstavení s istou pravidelnosťou. V Nedeľu sme mohli zhliaďnúť predstavenie Soliloguy, ktoré v prevedení súboru Debris Company, predstavovalo akúsi tanečno, zvukovo, svetelnú performanciu. Išlo o Divadlo tanca, ako má uvedené súbor aj v názve. Predstavenie pôsobilo veľmi sviežo. Pohyby mu dodávali potrebnú dynamiku, a herečka sa dostávala do takých polôh, až divák získaval pocit, že si vyklábi rameno, alebo inú časť tela. Predstavenie prebehlo bez slov. Herečka stvárňovala pocity a aktuálne psychické stavy, len v nemom geste tanca doplneného neskôr v neartikulovateľných a bezobsažných výkrikov, ktoré len hlasovo vyjadrovali pred tým predvedené gestá.

Treba podotknúť, že kombinácia hudby, a hlavne konkrétnej hudby, ktorá bola na predstavenie vybratá, pohybov, do ktorých dávala herečka telo aj dušu a projekcie pôsobili veľmi celistvo a nič nepôsobilo zbytočne, ani navyše. Možno divákov trochu zamrzí, že pred koncom, sa im zrazu zdalo, že téma a jej prevedenie je už vyčerpané, a pár minút od konca pôsobilo predstavenie, už len ako opakovanie toho, čo sa pred tým predviedlo. Vrcholom predstavenia, teda minimálne pre mňa určite, bola bravúrne zvládnutá projekcia v jednej časti predstavenia, kde herečka má oblečené šaty s viacerými vrstvami a ako listuje tieto vrstvy, listujú a menia sa aj obrázky. Plynulo, ako keby sa obracali stránky kníh. Vidíte hodiny, milencov, lásku, smútok, nenávisť a tieto jednoduché obrazce s rovnocenným hudobným prvkom a jej strnulým pohybom, ktorý je v ostatných častiach predstavenia až krkolomný a proti anatómii, vás nechávajú nemo sedieť, s dokorán otvorenými ústami a vy pociťuje vskutku hlboké emócie a sympatie k tomuto predstaveniu.

Lukáš Makky (Es- Sj M)

„Improvizácia/aktualizácia/Shakespeare? alebo ako sa vie túlave divadlo zatúlat“

Nepochybne príjemným prekvapením pre divákov sa stalo Túlavé divadlo s hrou Romeo, Júlia a vírus. Aj napriek nepriazni počasia, ktoré donútilo predstavenie presunúť s exteriéru pred historickou budovou DJZ na terasu v kaviarni Christiania a tak nechalo vzniknúť pochybnostiam, či bude adekvátna atmosféra a obecenstvo, diváci sa bavili, a dokonca aj priamo komunikovali s účinkujúcimi. Aby som vás uviedol na pravú mieru, v tomto predstavení išlo o divadelný súbor, ktorý zahrá klasickú hru od W. Shakespeara: Rómeo a Júlia, nakoľko mierne aktualizovanú (Krajcer chleba) v plnej miere improvizovanú a doplnenú o scény, prvého sporu Montekovcov a Kapuletov – slovenské buchty. Predstavenie bolo svieže, vtipné a nápadité. Divákovi tiekli slzy smiechu a toto nie je naozaj len prázdna fráza, ale odsledovaný fakt s publika. Publikum bolo rôznorodé. Od stredoškôľakov, cez vysokoškôľakov, pracujúcich ľudí a vysokoškolských pedagógov až po starších ľudí. No všetci reagovali na predvedený humor, ktorý miestami prechádzal do trápnosti (tretia a štvrtá podoba balkónovej scény), ale herci sa vždy vynašili a trápnosť radikálne ukončili, a nahradili sviežim humorom. Predstavenie bolo zavŕšené predvedením

krátkych „csénok“ ktoré hovorili o situácií „prichyteného milenca“. Mali sme možnosť vidieť to v podobe reálneho života, realizmu, absurdnej drámy, komédie, opery a hororu. Dalo by sa zhodnotiť, že predstavenie bolo príjemným sprestrením upršaného dňa a diváci a myslím, že aj herci, boli rozhodne spokojný.

Lukáš Makky (Es - Dj)

„TMA vs. SVETLO“

Áno viem. Názov recenzie a hneď je príznakový, trochu klišé a možno aj gýčový. Ale tieto tri prívlastky sú to, čo predstavovalo najväčšie slabiny predstavenia Posla(de)nie predvedeného divadelným súborom VYDI UKF Nitra v pondelok o 22:00. Áno aj názov samotného predstavenia hneď odkazuje k typickej predstave o hľadaní cesty a k záveru, že každý tu má nejaké to vlastné, osobné poslanie, ktoré musí naplniť. Prvoplánové? Nevieam, som možno trochu viac kritický ako by bolo potrebné, ale rozhodol som sa negatíva uviesť v úvode a až potom písať priamo o predstavení a atribútoch, ktoré ma vskutku a veľmi príjemne prekvapili. Preto ešte jedna výtku. Projekcia je fajn, ale využívať projekčne plátno aj na to, aby mal divák napísané, ako sa označujú jednotlivé scény, príp. obrazy je prehnane explicitné a zároveň podceňovanie diváka. Nám je jasné, že scéna bude mať niečo s psychologičkou, keď je narábane v slovnej podobe s frázami typu: „ľahnite si, čo vidíte na obrázku.“ Ale ako som povedal, tu moja ostrá kritika končí.

V hre išlo o príbeh mládenca, ktorý prežíva krízu bývalého vzťahu, a znova sa zamiluje. Tou vyvolenou sa stane Tma, ktorej dá meno Kristínka – podobá sa na jeho sesternicu (iba vlasmi) preto jej dá meno po nej, lebo ona sama, žiadne meno nemá. Príbeh je pretkaný miestami symbolickými, miestami realistickými pasážami vzťahu, v spojitosti so zamilovaním, obavami, strachom a šťastným koncom, ktorý nás poučuje o tom, že každý má svoje poslanie a preto aj svoj cieľ.

Predstavenie paradoxne aj napriek väčšiemu výčtu chýb, alebo skôr aby som to uviedol na pravú mieru, vecí, ktoré mne osobne vadili a prekážali, pôsobilo príjemne. Nebol som po jeho a počas jeho zhliadnutia rozčúlený, pohoršený ani vyvedený z miery. Pasáže, ktoré recitoval hlavný protagonist a ktoré stvárnňovali pohybom ďalšie dve postavy (symbolizujúce jeho v predchádzajúcom vzťahu) mi trochu pripomínal scény z „partičky“, ale neskôr sa ich funkcia preniesla aj do funkčnej podoby a preto aj tento prvok kladne kvitujem. Hra svetla a tmy nebola len obyčajným priestorom na zmenu scény, ale mala svoju symbolickú funkciu a to bolo veľké pozitívum. Vrcholom využitia tohto svetelného kontrastu bolo, keď sedel protagonist (muž) a jeho bývalá láska, každý za vlastným stolom, pred sebou guľatú lampu a vypínač a retrospektívne, ako keby viedli spolu dialóg, ktorý bol v skutočnosti monologickými vetami radenými za seba, spomínali na bývali vzťah.

Ani toto predstavenie sa nevyhlo projekcii, ale nešlo o obrazy, ale o premietaný rozhovor z „chatu“ kde si spolu dopisovali muž a Kristína - tma. Táto scéna bola využitá veľmi funkčne a hovorila viacej o rodiacom sa vzťahu, ako keby to zahrli scénicky a gestami, zároveň sme mohli pri tom vidieť aj mimiku postáv, ak sme sa lepšie prizreli. Trochu rušivo ešte pôsobila scéna, ktorá v mojich očiach vyčnievala z koncepcie predstavenia, keď sa objavili akýsi mediálny pomocníci, tmy ktorý hľadali svoje poslanie a dostali ho od bývalej priateľky a psychologičky muža, aby sa oňho postarali. Záver končí po

miernej hádke, motivovanej gradáciou obáv o vzťah na základe predchádzajúcich skúseností, krátkym predhovorom, resp. recitatívom o tom, že každý ma svoje poslanie, len ho musí nájsť. Pripadalo mi to trochu patetické, ale paradoxne som to tej postave veril, nie že je tomu tak, ale veril som tomu, že protagonista je o tom presvedčený. Ako som už naznačil, aj napriek niektorým chybám, ktoré pôsobili rušivo, trochu gýčovo predstavenie ako komplex ničím nerušilo a bolo na úrovni na ktorú sme už tradične od VIDI UKF Nitra zvyknutý.

Lukáš Makky (Es – Dj M)

P.A.T. (BRATISLAVA)

S. Daubnerová: Cely

Pondelkovú plejádu divadelných predstavení odštartovala S. Daubnerová so svojou monodrámou Cely na VS DAD. Ak by som chcela predstavenie priblížiť heslovite prostredníctvom niekoľkých atribútov uvažujem o cielenej, vynútenej samote, bolesti, sklamaní dokonca o traume jednej ženy. Týchto pár (a prirodzene i omnoho viac) prívlastkov (ktorými stručne reagujem na motív, tému a odkaz hry) protagonistka vyjadrila cez svoje dlhé, osobné monológy. Nešlo však iba o pokojné replikovanie. Mierne pasáže striedali emočne vypäté situácie, ktorými herečka reagovala na svoj psychický stav komentujúci miestami až deskriptívnym spôsobom. Minulosť, zaťažkávanie vysiate nad celou hrou boli pre mňa tými najzaujímavejšími miestami, ak by som to vnímala z pozície spomínanej motivickej línie.

Čo bolo pre mňa divácky rovnako zaujímavé, bola originálne znakovy spracovaná scéna tejto monodrámy. Herečka sa počas celého predstavenia pohybovala akoby v troch priestoroch, ktoré boli prepojené spoločným menovateľom, ktorým bola minulosť a totálne nezmierenie sa s ňou. Herečka sa presúvala z centrálnych častí do zadnej časti scény. V centre sa snažila počas hry vystavať „trojuholník rodinných vzťahov“ a v zadnej časti sa osobne vyznávala o sklamaní z vlastného miestami až despotického otca. Na scéne sa nachádzalo niekoľko zaujímavých prvkov, ako napríklad dve stoličky a malé zrkadielko, typické postmoderné znaky. Práve stoličky sú predmety, ktoré pre mňa predstavovali priestor, kde sa konfrontoval svet otca a dcéry, stoličky ako čakateľky toho, kto si na ne sadne. V zadnej časti sa nachádzala stena / múr / cela, na ktorú písala hrdinka odkazy, ktoré sa jej vryli do pamäte, išlo zväčša o direktíva alebo o bolestné miesta vystrihnuté z jej života. Toto citové embargo sa podčiarkovalo tým, že pri každom zapísaní si nad svoju hlavu nakreslila herečka čiaru, to bol pre mňa znak totálneho zdeptania, poníženia a straty akejkol'vek sebadôvery a vlastného ega.

O tejto monodráme, ktorá bola silným predstavením by sa toho dalo povedať ešte naozaj mnoho, preto chcem v závere dodať, že bolo pre mňa zážitkom sedieť v hľadisku.

Jozefína Štefanská (Es – Sj M)

P.A.T (Bratislava)

S. Daubnerová: Cely

V rámci Akademického Prešova sme mali možnosť uplynulý deň vidieť aj divadlo P.A.T s inscenáciou *Cely*. Pre koncept tejto hry sa kľúčovým východiskom stalo chápanie cely ako izolovanej sféry, v ktorej sa odohrávajú intímne „príbehy“.

Inšpiráciou pre vznik tohto predstavenia sa stalo dielo Louise Bourgeois. Hlavnou predstaviteľkou je žena (Slávka Daubnerová), ktorá na javisku predstavuje osobu, ktorá v sebe nesie rôzne druhy bolesti a zároveň sa ich pred divákom snaží dešifrovať. Bolesť a utrpenie sú určujúcimi motívmi deja. Autorská inscenácia je scénicko-výtvarným konceptom jedného herca. Bolesť, strach, utrpenie, beznádej sú hlavnými problémami, na ktoré sa v inscenácii snažíme poukázať a zároveň nájsť odpovede. Teda nie my, ale hlavná predstaviteľka. Detaily sú vycibrené na maximum (scéna, svetlo, rekvizity, javiskový pohyb). Jediné, čo nám miestami mohlo prekážať, je hlasový potenciál herečky. Miest, ktoré si vyžadovali poriadny krik, sme sa nedočkali.

Nikola Vincová (Es M)

DIVADLO YSTFUD

Exyt Víchod

Cesta do duše východniara bola pre mňa zaujímavým fragmentom, ktorý sa skladal z niekoľkých samostatných príbehov. Tie reálne, bez akejkoľvek „nadsázky“ vypovedali o skutočnom živote, s akým sa v makro / mikroareáli východného Slovenska stretávame.

Ide o autorské kolektívne divadlo štylizujúce sa do otvorených dialógov, ktoré sa nám pokúšajú priblížiť vnútro / dušu / podstatu nás východniarov a zrejme sa odvážili odkryť možno jednu z množstva našich tvári.

Smutné je, že mnohých v obecnstve zaujal skôr expresívny prejav ako myšlienka, ktorú sa snažili herci podať a sprostredkovať, nielen cez osobnostné a civilné herectvo, ale ignorovali i doplňujúce elementy predstavenia, akým bola bezpochýb napr. video - projekcia. Tento odvážny divadelný projekt ostáva pre mňa však otáznym na viacerých miestach. No každopádne ho hodnotím ako veľmi zaujímavý.

Jozefína Štefanská (Es -Sj M)

ŠD KOŠICE

H. Ibsen: Nora

Veverička Nora

Štátne divadlo Košice predviedlo v experimentálnej sále Divadla Jonáša Záborského svoju inscenáciu textu Henryka Ibsena Nora. O tom, že práve tento Ibsenov text je pre dramatikov v súčasnosti prítlačlivý svedčí aj skutočnosť, že v stredu na Akademickom Prešove vystúpi Biele divadlo z Bratislavy s rovnomennou inscenáciou. Ako uchopiť tému, ktorá prvotne volá po „vážnom“ feministickom riešení problému a neupadnúť do patetizmu? Ako stvárniť vzťahy medzi postavami tak, aby korešpondovali s riešením sociálnych problémov, ktoré nastoľuje Ibsen v celej svojej tvorbe? Režisérka Anna Petrželková vsadila na ironizáciu povrchných diváckych súdov - to, že ženská postava používa v dialógoch aj

afektovaný hlas, má výrazné líčenie, biely kožušok, neznamená, že od nej divák nemôže očakávať hlboké prežívanie roly. Inscenácia predstavuje psychologickú sondu nielen do postavy hlavnej protagonistky Nory Helmerovej (Alena Ďuránová), ale aj vzťahov fungujúcich v spoločnosti. Alena Ďuránová sa šikovne vyhýba prvoplánovému stvárňovaniu Nory feministky, napokon takáto poloha by pre typ herečky, akým Ďuránová je nepôsobila na diváka dôveryhodne.

Okrem zvládnutia hereckých výkonov, zabezpečila kvalitu inscenácie aj scénická a dramaturgická zložka. Z pôvodného textu bolo vypustených niekoľko postáv a práca s dramatickým textom sa zakladala na vynechávaní „farebnejších“ Ibsenových viet, tak, aby aktualizovaný jazyk dotváral Petrželkovej uchopenie témy. Stroho zariadená scéna, v ktorej dominovala biela farba, biely vianočný stromček, dlhý biely stôl, biele kostýmy hercov. Táto kumulácia bielej farby na javisku mohla v naivnejšom divákovi evokovať čistotu, ale pravdepodobne sa skôr priblížime dramaturgickému zámeru, ak povieme, že reprezentovala sterilitu ľudských vzťahov. Vysoko hodnotím prácu so scénickým predmetom, a predovšetkým spôsob, akým režisérka vyriešila prítomnosť dieťaťa manželov Helmerovcov. Herci dôsledne prispôbovali svoje pohyby pri práci s bielou loptou (obaja loptu pobožkali, skôr než zmizla zo scény, Nora vo vypätej situácii naťahovala ruky tak, aby zabezpečila loptu pred pádom zo stola). Rovnako myšlienka postupne sa zmenšujúcej lopty, ktorá sa zjavovala postupne v inscenácii, bola dobre spracovaná. Košickí profesionáli pod vedením Anny Petrželkovej predviedli osobitné, a predovšetkým kvalitné spracovanie Nory, ktorá má mnohé úskalia.

Adela Makšimová (Es – Sj M)